

ALIA NOTITIA HISTORICA.

Ejusdem sancti Martini passio^a excerpta ex cujusdam Christianissimi epistola directa, qui sunt in Occidente seu Romæ et in Africa, orthodoxis Patribus.

Afflictionum mœrores et lacrymas, communemque sine cessatione ac mœstissimam vocem, quæ in dolore ex imo cordis prolata est, puto autem quæ et profertur Deo ab his qui sunt Romæ, adhuc autem et in omni loco dominationis ejus de gentibus sanctis famulis Dei, et fidelibus populis, ex quo facta est persecutio adversus sanctissimum Patrem nostrum, Deo beatissimum et fidelem sacerdotum principem et apostolicum universalem papam, ac per hoc adversus catholicam Ecclesiam; puto autem hactenus hunc eundem mœrorem retineri in vobis, et multam sollicitudinem habere vos, scire quomodo peractum est contra eum, quando exsulatus est et persecutione pulsus a Roma navigio usque Byzantium. Hæc in mente habens ego humilis et peccator famulus vester, quædam quidem exterius sollicitudine multa addiscens; plurimorum autem proprie contemplator factus, indignus ministerii beatissimi et pretiosi sacerdotis nostri, judicavi litteris reminisci, et nota facere, claraque constituere vobis benedictis, atque per vos omnibus fidelibus et zelum habentibus culturæ divinæ, quatenus cognoscentes cum cordis mœstitudine mecum illum propheticum sermonem proferatis: *Quis dabit capiti meo aquam, et oculis meis fontem lacrymarum, et plorabo die et nocte (Jerem. ix, 10)* contritiones catholice Ecclesie et omnium Christianorum, imo perditionem, propter ea quæ acta sunt in beatum et Deo plenum ducem veritatis et prædicatorem? Veruntamen Deo gloria, qui dedit ei virtutem et sufferentiam stabilem in tentationibus quæ supervenerunt ei a contrariis virtutibus et viris, in expugnando et viriliter dimicando pro cultu Dei, irrefragabiliter et ape firma usque ad mortem ponens animam suam, ut pote imitator ejus qui eum constituit athletam dominus ejus ad informationem pro veritate dimicare. Ea equidem quæ inibi Romæ gesta sunt in beatum et adamantinum spiritualem Patrem, sacerdotumque principem domnum Martinum, et vos scitis, qualibus periculis luctatus est, videns gladios vibratos et acutos confertos ad invicem, tentos a pluribus militibus paratum habentibus inflcere euses, et commutare a vita beatum, in circuitu altaris astantibus, et in toto templo catholice Ecclesie Romæ, quæ cognominatur Constantiniana, in qua sacerdotio fungens recubabat in foribus et grabato ipse beatus æger; et quomodo, contritus animis, et artubus constrictus, impulsus et expulsus, raptus et extractus ex apostolico throno, in quo Deus eum constituit loco, inspectorem sui

Martini Romam perferri potuerit. Unde quod in aliis Codicibus abest, huic subrepsisse videtur.

^a Narratio ista in multis variat ab ea quam Romana Editio exhibet, cum tamen multo sit hæc præ-

apostolum, et prædicatorem orthodoxum veritatis. Sed vere iste non fecit pretiosorem animam suam se, sed posuit eam usque ad mortem, imitans, sicut dictum est, dominum suum dicentem: *Bonus pastor animam suam ponit pro ovibus suis (Joan. x, 11)*, quo salvaret ubique errantem et perditam plebem ab insurgentibus nostris temporibus hæreticis. Traditus igitur Romæ de catholica Ecclesia sancti Joannis, a potentibus hujus sæculi his qui hoc erant ministerio digni ministri, atque custodibus, depositus est ad portum, et coniectus est in lembo, et navigantibus, sicut scitis, euntibusque juxta Avidum, in insulam quæ vocatur Naxos, non concesserunt beato illi apostolico viro custodes penitus contingere terram, dolentibus prorsus pedibus ejus, cum ipsi per loca conferrent, et ^b omnino quiescerent. Hi autem qui per loca erant sacerdotes, et cæteri fideles regionis ipsius, dirigebant munera beato illi causa utilitatis ejus, non parvæ multoties quantitatis; quas quidem directas species et quantitates custodes bestiales continuo coram eo diripiebant, impropetiosa et amara plurima congerentes in eum. Eos autem qui munuscula detulissent, injuriis et verberibus afficientes dimittebant, dicentes ad eos: Quoniam quicumque diligit istum, inimici estis reipublicæ. Nunquidnam hoc solum ei non valebat inferre dolorem incomparabilem super infirmitatem quæ eum ægre deprimebat? Exinde igitur præmittentes ab Avido quemdam, custodes qui retinebant eum, nuntiaverunt in Byzantio adventum et captionem ejus, proferentes adversus eum plurima mala, hæreticum et rebellem. Denique adversarium proclamantes, et subvertentem universam terram Romanorum. Cumque tandem pervenisset Byzantium beatus ille septimo decimo die ^c Septembrii mensis, in portum juxta Euphemiam prope Arcadianon, reliquerunt eum a mane ministri usque in horam decimam recubantem in grabato navis, eratque, sicut scriptum est, spectaculum omnibus angelis et hominibus. Accedebant enim varii homines, quos propter ferales mores lupaces dixerim, et subrogati, ut conjicio, talia contra sanctum papam agebant, qualia Christianis dici non oportet. Morantibus nobis in littore, tota die eram incedens dolore plenus et amaritudine, eo quod viderem talem sanctum virum ita dejectum; non solum autem, sed et talia eloquia a quibusdam ethnicis prolata contra eum, nihil aliud quærebam, nisi ut auferretur anima mea a me. Dehinc circa solis occasum venit quidam scriba nomine Sagoleva cum multis excubitoribus; et aufe-

stantior Romana; ideo hac retenta variantes e Romana, tantum quas potiores judicavi, exscripsi. Mansi.

^b Forte, non. HARD.

^c Rom. Edit., mense Novembrio.

rentes de lembo posuerunt in gestatorio, duxerunt- A que facite quæcunque vultis. Et quid opus est etiam jurando perdere illos animas suas? Ingresso equidem uno testium, et dicente, quoniam conjurationes fecit cum Olympio, et milites præparavit ut jurarent, interrogatus Deo pretiosus vir, si hæc ita se haberent, respondit: Si vultis audire veritatem, dico vobis sequentia; et cœpit dicere: Quando factus est typus, et directus Romam ab imperatore. Et hoc tantum dicente beato illo, aliud quid non concessum est loqui. Sed continuo ante omnes incipiens cum clamore Troilus, inquit: Non inferas nobis hic de fide, de duello nunc scrutaris, quoniam et Romani, et nos Christiani sumus et orthodoxi. Et respondit idem vir justus: Utinam! Verumtamen invenietis me in illa die tremendi examinis testem etiam in hoc. Denuo inter accusantes testes ait ad eum præfectus Troilus*: Qualis homo es tu, quoniam cernens et audiens talia contra imperatorem nitentem effodiendum Olympium, non prohibuisti eum, sed e contra consensisti ei? Ad quem continuo dixit ipse beatus apostolicus papa: Dic, domine Troile, quando, sicut scitis etiam vos, et nos audivimus, Georgius a magistratibus, qui erat ex monachis, ingressus est huc in urbem a castris, et talia verba locutus est, fecitque res tales, ubi eras tu, ei qui sunt tecum, quoniam non restitistis ei, sed e contra concionatus est vobis, et quos voluit palatii exsulavit et prohibuit? Iterumque sub Valentino, cum præcepto imperatoris indutus est purpura, et consedit ei, quo ieratis vos? non eratis hic? cur ergo non prohibuistis eum dicentes: Non attingas res non opportunas tibi? nonne omnes e contra convenistis ei? Quomodo habebam ego tali viro adversus stare, habenti præcipue brachium universæ militiæ Italiæ? an potius ego illum feci exarchum? Verumtamen denuo obscuro vos per Dominum, quodcunque vultis et definitis fieri in me, citius explete. Novit enim Deus, maxima mihi dona tribuistis, quæcunque me clade jugulaveritis. Percontatus autem quemdam de ministrantibus, Sagolebam, videlicet, sacellarius, si sunt foris alii aliqui qui debeant testificari, respondit scriba: Sunt, domine, plurimi alii. Deficientes autem hi qui præsidebant, sancto et venerabili astante viro in conspectu eorum, et potissimum Spiritu eum sancto firmante, dixerunt sufficere testes. D Erat quippe interpretis eorum, quæ a sancto dicebantur, verborum Innocentium consul filius Thomæ, qui erat ab Africa; et cum interpretaretur ea quæ a beato viro dicebantur, non ferebat, videns ignita jacula sancti Spiritus a Deo honorabili viro contra eos prolata, ait ad Innocentium cum furore: Cur nobis interpretaris quæ dicit? noli dicere quæ dicit. Surgens ergo continuo sacellarius cum plurimis qui consederant ei, ingressus est nuntiare imperatori quæque ipse voluit. Eduxerunt autem sanctum apostolicum virum de cella iudicii, magis autem ex aula Caiphæ, in gestatorio sedili sedentem, et statuerunt eum in medio atrii quod erat ante cellam sacellarii,

* Rom., Prandiarea.

^b Rom., Sicilia.

* Rom. addit: Præfectus.

et imperialis stabuli, quo consueverat omnis populus convenire et expectare sacellarii ingressum. Circumdederunt eum excubitores, eratque omnibus spectaculum formidabile turbis. Post paululum ergo, juserunt inferri eum in solarium expositionis, ut esset ibi, quatenus prospiceret imperator per cancellos triclinii sui ea quæ futura erant fieri. Erat itaque multitudo populorum usque ad hippodromium conferta convenientium illic. Statuerunt ergo reverentissimum virum in medio solarii dispositionis, præsentia totius senatus subnixum hinc et inde. Facta est ergo constipatio subito non minima, et exiens ab imperatore sacellarius apertis januis triclinii in solarium, dividere universum populum jussit. Veniensque ad sanctum ac venerabilem virum Martinum apostolicum, dixit ad eum: Vide quomodo Deus te duxit, et tradidit in manus nostras. Tu nitebaris contra imperatorem, quid tibi spei erat? Ecce dereliquisti Deum, et dereliquit te Deus. Et continuo exclamans sacellarius quemdam astantium excubitorum tonsorem, præcepit sine mora auferre psachnion summi et apostolici atque præcipui pastoris omnium Christianorum, qui orthodoxam sanctorum Patrum et synodorum confessionem, hoc est, fidem, confirmavit, et novi erroris exortos auctores, novos, videlicet, hæreticos, cum impiis dogmatibus eorum canonicæ et synodice anathematizavit. Cum ergo incidisset psachnion beati viri excubitor, et corrigiam compagiorum ejus, statim tradidit eum sacellarius præfecto urbis, dicens: Tolle eum, domine præfecte, et continuo membratim incide illum. Cum his autem omnibus jussit astantibus anathematizare eum, quod et fecerunt. Non responderunt autem hujuscemodi voci viginti virorum animæ. Sed omnes quique hoc ipsum vilebant, et sciebant quia est Deus in cælo conspexor eorum quæ fiebant, demisso vultu cum multa mœstitudine recedebant^a tribulati. Suscipientes ergo eum carnifices, exuerunt exterius ejus pallium sacerdotialis stolæ, et scindentes alas tunicæ, quæ erat interius a summo usque deorsum, circumposuerunt ferrea vincula in sanctam ejus cervicem, et per omne corpus ejus trahentes eum vi, non concesserunt penitus ei alicubi residere, et animam refocillare, sed a palatio duxerunt eum publicantes et deonestantes per medium civitatis ad prætorium, et gladius coram eo. Erat autem dolor magnus beato illi, et inenarrabilis: oppido enim erat fessus et infirmus, præ tantis incommodis futurus relinquere animam a pressura passionum et tenuitate corporis. Attamen gaudens spe confortabatur in Domino; et quo magis cum afflictione et vi traheretur, eo sereno obtutu ductus cum multa constantia animæ justus, cum uno solummodo indumento a summo disscisso in duas partes, et sine cinctorio sequebatur^b, adeo ut interiora ejus quodammodo nuda panderentur, et multifaria quidem continuo populorum conspectis quæ fiebant, gemebant, ut veritatem dicam,

^a Rom., turbati.

^b Rom. sic legit: *Sequebatur vir tantus, fide et gratia Domini cinctus. Hen, proh dolor! cerneret vi-*

et lacrymabantur. Pauci autem ministrorum Satanæ gaudebant, et subsannabant, et capita transeuntes, sicut scriptum est, movebant, dicentes: Ubi est Deus ejus, et ubi fides ejus, et ubi doctrina ipsius? Qui cum venisset in prætorium deonestatus, et a carnificibus vinculatus cum gladiis, conjecerunt eum in unum carcerem cum homicidis, et post unam quasi horam tulerunt eum inde, et transposuerunt in eam quæ dicitur Diomedis custodia, in prætorio præfecti. Tanta autem instantia et vi traherent eum vinculis nexum, ut dilaniarentur crura et poplites ejus, et sanguis efflueret per ascensum scalæ ejusdem custodiæ. Sunt enim scopulosi et asperi valde, ac penitus in altum porrecti gradus. Erat autem ipse beatus præsentis vitæ proximus jam carere, **B** supplicis anima deficiente etiam ante gladium, cum jam non valeret conscendere cum se trahentibus. Introducentes ergo eum quomodocumque in custodiam, decidentem sæpius et surgentem, posuerunt in scamno indutum calibus et catenis. Tunc enim, quando traditus est a Caipha Pilato ut crucifigeretur, hoc est, a præfecto, continuo cum exuerent eum carnifices, graviter algoribus vexabatur; erat enim intolerabilis hiems. Imposuerunt ei gravissima ferri pondera, et nullus aderat ei hominum ejus proprius, excepto uno solummodo clerico adolescente; quique commanens ei in custodia, et superstans lamentabatur magistrum, sicut Petrus. Erat etiam convinctus magister custodiæ eidem beato, quoniam sic erat mos, ut futurus pati per gladium convinciretur magistro custodiæ. Erant ergo duæ mulieres, genitrix et nata, prænominatæ custodiæ claves tenentes, quæque aspicientes importabilem dolorem sancti illius, qui inter tot pœnarum genera, quæ aderant, algore quætiebatur durissimo, motæ compassionibus, quærebant aliquam exhibere misericordiam cum eo, et contegere eum, sed non audebant propter convinctum et custodientem carnificem. Putabant enim actutum venturam censuram ut trucidaretur. Post quasdam vero horas, cum vocassent quidam ab imo ex ordine militari magistrum vigiliæ^c carnificum, descendente eo, una mulierum ergastulorum illorum pietatis viscere ducta, accedens, amplectensque bellatorem Christi et apostolicum Patrem, portansque reclinavit eum in proprio toro suo, contegens utiliter et involvens. **D** Mansit autem usque ad vesperum sine voce. Vespere autem facto, misit ad eum Gregorius præfectus eunuchus ex cubiculariis majorem domus suæ, cum parvis cibariis, qui refecit eum, dicens: Ne deficias in tribulationibus, confidimus in Deum, non morieris. In quo magis aggravatus ille beatus ingemuit. Abstulerunt autem ferrea vincula continuo ab eo. Sequenti vero die abiens imperator in patriarchium visendi gratia Paulum patriarcham (proximus enim erat morti) narravit ei quæ consummata sunt in sanctissimum virum. Ingemiscens vero Pau-

rum Deo plenum tanto opprobrio subjectum, ut interiora, etc.

^c Rom., carceralis.

lus, et conversus ad parietem dixit: Hei mihi! et hoc ad abundantiam iudiciorum meorum actum est. Percontatus autem ab imperatore quamobrem hoc dixerit, respondit: Nunquidnam, domine, non est miserabile talia pati pontifices? Tunc attentius adiuravit imperatorem sufficere ei in his quæ passus est, nihilque amplius sustinere. Unde audiens beatus ille ac apostolicus vir, quod non suscepit quod expectabat, non gratum habuit tale promissum, sed penitus mœtus effectus est. Festinabat enim explere bonum certamen, et abire ad eum quem desiderabat. Interea defuncto Paulo, et Pyrrho residere nitente, atque quibusdam Ecclesiæ contradicentibus et prohibentibus, libellumque ejus publicantibus in palatio, asserentibusque quoniam et a beatissimo Paulo anathematizatus est, Pyrrhus reprobatus est sacerdotio propter libellum quem fecerat Romæ, et multa commotione facta, post dies octo defuncto Paulo, dirigitur ab imperatore ad Diomedis custodiam ad magnanimum papam Demosthenes rescriptor et collaborator sacellarii, et libellificus cum eo. Intrañtes vero dixerunt ad eum: Dominator noster eximius imperator misit nos ad te, dicens: Ecce in quanta gloria prius consistens, in qualem ordinem te ipsum duxisti; nemo tibi fecit hoc, sed tu ipse tibi metipsum. Ipse autem nihil aliud respondit, nisi solum hoc: Gloria et gratiarum actio per omnia soli immortalis regi. Dicit ad eum Demosthenes rescriptor. Significavit tibi dominator, dic nobis ea quæ de Pyrrho expatriarcha hic et Romæ subsequenter gesta sunt. Pro qua causa abiit Romam? jussus, an proprio proposito? Respondens sanctus papa dixit: Proprio proposito. Ait Demosthenes: Libellum illum quomodo fecit? compellente aliquo? Respondit sanctus vir: Nemine, sed propria propositione. Demosthenes inquit: Veniente Pyrrho Romam, quomodo suscepit eum sanctus vir Theodorus decessor tuus papa? uti episcopus? Respondit æquanimis papa: Et quomodo non? qui prius quam veniret Pyrrhus Romam, manifeste scripsit huc, hoc est, beatus Theodorus ad Paulum, ut pote ad eum qui indecens fecerit, et alterius thronum invaserit. Deinde autem sponte sua eodem Pyrrho veniente Romam ad vestigia beati Petri, quomodo non haberet eum suscipere præcessor meus, et honorare, ut pote episcopum? Respondens Demosthenes dixit: Vere veritas sic se habet. Unde autem sumebat ea quæ ad usum sui corporis erant necessaria? Dicit beatus: Manifeste de patriarchio Romano. Ait concertator: Quæ panis dabatur ei? Respondit honorabilis vir: Vos, domini mei, nescitis Ecclesiam Romanam? Dico enim vobis, quia quisquis venit illuc miserabilis homo hospitari, omnia ad usum præbentur ei, et nullum immunem suis donis sanctus Petrus repellit venientium illuc, sed panis mundissimus et vina diversa dantur non solum ei, sed et hominibus ei pertinentibus. Si

* Edit. Rom. sic proseguitur: *Cumque osculum præberet sanctissimo papæ præ nimia charitatis abundantia copiosissime inter se lacrymas fuderunt. Um-*

A ergo in miserabilibus hominibus hæc sunt, qui venit etiam honorabilis sicut episcopus, qualem sumptum habet suscipere? Dicit ad eum Demosthenes: Nos didicimus, quia vi fecit libellum Pyrrhus Romæ, et quia lignea vincula sustinuit, et multa dolenda passus est. Respondit vir ille beatus, et dixit: Nihil tale factum est. Nam nisi quia formidine aliqui tenentur, non possunt forte loqui veritatem. Hic sunt Constantinopoli plurimi, qui tunc erant Romæ, et sciunt quæ ibi gesta sunt. Ex quibus interim superest Plato patricius, qui tunc exarchus erat, qui que direxit homines suos tunc ad Pyrrhum Romam: percontamini eum de his si mentior. Verumtamen, quid volumus plurima quærere? Ecce in manibus vestris retinetis me, et quodcumque vultis consummate in me, Deo indulgente in vestra est potestate. Utique si membratim inciditis carnes meas, sicuti præfecto jus-istis cum me traderetis, non communico Ecclesiæ Constantinopolitanæ. Ecce hic sum, examine me, et tentate, et inveuetis experimento gratiam Dei, et fidelium servorum ejus. Iterum Pyrrhus in medium venit, qui toties anathematizatus et nudatus est divino honore. Stupefactus autem voce Demosthenes rescriptor, et admirans super hac voce æquanimis papæ audaciam atque constantiam pro Christo in morte sua, equidem ad hoc positus erat calix passionis. Similiter et hi qui consequentes erant ei stupentes, accepto libellario seriatim cuncta dicta a beato viro conscribentes, recesserunt. Fecit ergo reverentissimus papa in eodem Diomedis ergastulo octoginta quinque dies post primas nonaginta tres, hoc est omnes simul clxxviii. Venit igitur Sagoleta scriba, dicens: Quia jussus sum auferre te hinc, et transferre in domum meam, et post dies duos dirigere te quo jusserit mihi sacellarius. Interrogante autem papa quo ducendum esset, vel in quem locum, noluit ei dicere. Rogabat ergo sanctus ille ut sineretur in eadem custodia, quousque exsularetur, et ad horam auferretur de custodia, et nec hoc concessum est ei. Sed circa occasum solis dicit venerabilis papa his qui erant in ergastulo: Accedite, fratres, vale faciamus, quia ecce nunc aderit, qui auferat me hinc. Et hæc dicente eo, hauserunt singuli calicem. Et surgens sereno vultu cum multa constantia atque gratiarum actione, dicit ad unum concurrentium sibi dilectum, quia erat ibi: Veni, domine frater, et da mihi pacem. Erant porro præcordia fratris illius, sicut mihi ipse referebat in illa hora, qualia, ut conjicio, discipuli illius contemplantis Dominum in cruce. * Non valens ergo, ut aiebat, cohibere seipsum, vocante eum beato ad osculum irrugit frater ut leo. Cum eo autem inibi præsentibus omnes lamentabantur terribili lamento. Anxius in hoc vir beatus flagitabat omnes ne ita facerent, sereno obtutu dicens. Et impositis venerabilibus manibus super verticem ejus, subridens ait: Bona sunt hæc, domine frater, hæc sunt opportuna, et te

nes vero qui aderant, lamentum terribile faciebant. Anxius, etc.

oportet ita facere? hæc sunt pacis? cum e contra nunc debeas gaudere super me. Ad quem illico cum contritione cordis respondit frater: Deus novit, famule Christi. Lætor in gloria, qua dignatus est Christus Deus noster propter nomen suum hæc te omnia pati, sed lamentor omnium perditionem. Salutantes ergo omnes eum, recesserunt. Veniens igitur continuè scriba, et auferens eum, intulit in domum suam. Dictum est ergo quia in Chersonam exsulatur; et post dies aliquot cognovimus quia illuc clanculo navigio transvectus est ipse sanctissimus apostolicus vir. Veniens ergo illuc, post dies aliquot scripsit epistolam in Byzantium ad quemdam sibi charissimum, ex illis, videlicet, qui hunc propter Dominum et ob rectam fidem ejus amabant. Cum esset in magna tribulatione et exilio idem sæpe dictus Pater noster sanctissimus constitutus, postulans aliquarum specierum subsidia, propter multas et frequentes, gravesque ægrimonias corporales, angustiasque omninodas regionis illius, eo quod nihil ibi inveniretur, præcipue triticum, quod quidem illic nominabatur, non autem inveniebatur. Unde cum jurejurando scripsit, quia navicula illo veniente, et parum tritici habente ad commutationem salis, vix potuerit emere ex eo unum tritici modium quatuor solidis, cum multis et hoc precibus. Diversas autem angustias scripsit sancta ejus anima pati se ibi, non solum corporalibus angustiis, sed etiam habitantium et dominantium ibi malis oppressus, ita ut penitus contritus male pejus moreretur, suasionem, videlicet, dominantium in Byzantio. Quamobrem quæso vos, ego humilis et peccator famulus vester, a Deo honorabiles Patres, ut quemadmodum ego visa mihi et audita diligentissime declaravi vobis, hoc est, imminentes tentationes beatissimo papæ propter rectam confessionem in Christo Domino, et propter anathematismum in nos factum hæreticos, quanquam ex multis, parva tamen quæ potui dirigere scripsi, ita et vos zelum habentibus culturæ Dei, explicate eadem, et hortamini imitari eum, et traditiones sanctorum Pa-

trum retinere secundum imitationem ejus, et non communicare omnino contraria sentientibus. Obsecrantes etiam pro me indigno famulo qui scripsi, quo cum eo et vobiscum inveniam misericordiam a Christo Deo nostro in sæcula, amen. Obiit autem idem sanctissimus ter beatus apostolicus Martinus papa, recens revera confessor et martyr Christi Dei nostri, in eadem exsulatione Chersonæ, juxta ejusdem ad Dominum Deum petitionem, quam obtulit ei cum lacrymis, exiens de navi, et calcans terram illam, id est, ut in ea finiret vitam, bonum certamen certans, cursum martyrii consummans, et bonam fidem servans, mense Septembrio, die sexta decima, in qua felicissimæ martyris et fidem custodientis orthodoxam Euphemie pretiosissima et beatissima secundum anni circulum celebratur memoria, in diectione quarta decima. Positus est autem in tumulis sanctorum extra muros Chersonitarum civitatis quasi stadio uno, in pretiosissimo et reverendissimo templo sanctissimæ et præ omnibus sanctis colendæ, castissimæ et immaculatæ, perbenedictæque gloriosissimæ et excellentissimæ omnium creaturarum, gratia plenissimæ, gaudium facientis et tribuentis dominæ nostræ, proprie natura ac veritate solius Dei genitricis semper virginis Mariæ, quæ cognominatur Blacherne: factus typus imitabilis omnibus qui bene vivere et decertare elegerint et voluerint, pro ea quæ verissime est veritas. Cujus virginis, cujusque confessoris, intercessionibus, Christus verus Deus et Salvator noster, qui ineffabiliter et sine semine ex ea processit propter genus humanum, custodiat et conservet nos, et omnes fideliter audientes, omnemque populum quem acquisivit in sinceritatem fidei et conversationem, in pace et dilectione perfecta, et omni justitia usque in finem. Cui est cum Deo Patre et Spiritu sancto in deitate una substantia, æquus honor, virtus eadem, sine tempore regnum, semper principium, acceptrum juge, gloria perpes, majestas similis, per infinita sæcula. Amen.

^a Hic absolvitur epistola in Editione Romana.

^b Hinc falsi arguuntur quæ vulgo jactantur de hujus sancti obitu tempore.

SANCTI MARTINI,

PONTIFICIS ROMANI,

EPISTOLÆ.

(Mansi, Conciliorum ampl. Collect.)

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΜΑΡΤΙΝΟΥ ΠΑΠΑ ΚΑΙ ΣΥΝΟ- ΔΟΥ

Τῆς ἐν Ῥώμῃ πρὸς πάντας Χριστιανοὺς.

Μαρτίνος, δούλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ κατὰ χάριν ἐπίσκοπος τῆς τῶν Ῥωμαίων ἁγίας τοῦ Θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἅμα τῇ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτῃ συνόδῳ τῶν θεοφιλῶν ἱερέων τῶν ἐνθάδε κανονικῶς ἡμῖν συνδεδραμηπότων εἰς βεβαίωσιν τῶν ἐπιτεθειμένων τῆς καθολι-

EPISTOLA I ENCYCLICA

MARTINI PAPÆ ET SYNODI ROMANÆ, AD OMNES CHRISTI FIDELIS.

Martinus servus servorum Dei, atque per gratiam ejus episcopus sanctæ catholicæ atque apostolicæ Ecclesiæ urbis Romæ, una cum sancto concilio nostro reverendissimorum sacerdotum, regulariter huc nobiscum venientium in confirmatione piissimorum catholicæ